

BERICHTEN

Verenigingsverslagen en mededelingen

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR BIOLOGIE VAN DE MOND

Aankondiging Algemene Ledenvergadering d.d. 2 april 1982 te Utrecht

Op 2 april a.s. wordt de Algemene Ledenvergadering van de *Nederlandse Vereniging voor Biologie van de Mond* gehouden in het Tandheelkundig Instituut van de rijksuniversiteit te Utrecht.

Thema: *Fluoride en cariës*.

Het programma – dat verzorgd wordt door de Werkgroep TNO Tand- en Mondziekten – ziet er als volgt uit:

10.00 uur Ontvangst.

10.30 uur Dr. A. Groeneveld: Inleiding.

11.00 uur Dr. H. Kalsbeek: De invloed van sociale factoren.

11.30 uur Drs. A. A. M. J. van Eck: Pre-eruptief effect.

14.00 uur Drs. J. D. van Foreest: Posteruptief effect.

14.30 uur Dr. J. W. E. van Dijk: Transport in plaque en glazuur.

15.00 uur Drs. H. M. Theuns: Mechanisme tijdens de demineralisatie.

NEDERLANDSE VERENIGING VAN TANDARTSEN

Aankondiging Voorjaarsvergadering d.d. 23 april 1982 te Utrecht

Op vrijdag 23 april a.s. houdt de *Nederlandse Vereniging van Tandartsen* haar Voorjaarsvergadering in het Jaarbeurs congres- en vergadercentrum te Utrecht.

Het wetenschappelijke gedeelte handelt over het thema *Hiaten in de tandboog*, veroorzaakt door agenesieën en is vooral op de algemeen practicus gericht. Oorzaken van afwezigheid van gebitselementen, alsmede orthodontische, chirurgische en prothetische behandelingsmogelijkheden zullen uitgebreid de aandacht krijgen.

Programma:

Prof. Dr. J. van Limborgh: Storingen in de tandkiemontwikkelingen.

Prof. Dr. B. Prahls-Andersen: Gebitsontwikkeling bij agenesie.

Prof. Dr. B. Prahls-Andersen: Orthodontische behandelingsmogelijkheden bij agenesie of prematuurverlies van permanente gebitselementen.

Drs. H. Bosker en Drs. L. van Dijk: Transplantaties van gebitselementen en tandkiemen.

Prof. Dr. K. P. Lang (Bern): Prothetische behandelingsmogelijkheden.

De wetenschappelijke vergadering vangt aan om 10.00 uur en is toegankelijk voor leden en niet-leden. Het inschrijfgeld bedraagt voor leden f 20,—, voor niet-leden f 60,— en voor studenten f 22,50. Hierin zijn begrepen de lunch en enkele consumpties.

Leden kunnen zich inschrijven door gebruik te maken van de accept-girokaart, die zich bevindt in het programmaboekje, dat zij eind maart toegezonden krijgen.

Niet-leden kunnen zich inschrijven door uiterlijk 8 april f 60,— over te maken op postgiro 38178 t.n.v. penningmeester Nederlandse Vereniging van Tandartsen te 's-Gravenhage onder vermelding van Voorjaarsvergadering 1982. Zij krijgen hierna het programmaboekje met uitgebreide gegevens toegestuurd.

Studenten kunnen zich inschrijven door uiterlijk 8 april f 22,50 over te maken op postgiro 38178 t.n.v. penningmeester Nederlandse Vereniging van Tandartsen te 's-Gravenhage onder vermelding van Voorjaarsvergadering 1982. Zij krijgen hierna het programmaboekje met uitgebreide gegevens toegestuurd.

Internationaal

FÉDÉRATION DENTAIRE INTERNATIONALE

Verslag van het 69e Wereldjaarcongres te Rio de Janeiro, d.d. 4-10 september 1981

De F.D.I.-Newsletter van januari 1982 bevat, traditiegetrouw, een verslag van het jongste wereldjaarcongres, dat begin september 1981 te Rio de Janeiro werd gehouden. Het was het eerste congres van deze aard dat ooit in Zuid-Amerika werd georganiseerd en het had daarom van het landelijke comité van organisatie maanden van extra inspanning gekost.

Wetenschappelijk programma

De commissie, belast met de samenstelling van het wetenschappelijke programma, bestaande uit Dr. R. Vianna (Brazilië), Prof. L. M. Sreebny (V.S.) en Prof. R. Duckworth (Engeland) had ervoor gezorgd dat een goed evenwicht werd verkregen tussen voordrachten van internationaal belang en bijdragen die voor de practici in Latijns Amerika van speciale interesse waren. Het gebodene werd, getuige ook een grote opkomst, zeer op prijs gesteld. In het bijzonder bestond veel belangstelling voor een internationale serie voordrachten, mede mogelijk gemaakt door steun van de W. K. Kellogg Foundation, met de volgende thema's: 'The dentist and the community', 'Continuing dental education in Latin America', 'The uses of behavioural scientists to enhance community health' en 'Dental needs and curriculum innovations in Latin America'.

Natuurlijk mocht in het kader van een 'International Year of Disabled People' een verhandeling over 'The handicapped Child' ook niet ontbreken.

Sociaal programma

Het sociale programma, vanzelfsprekend altijd een zeer belangrijke trekpleister op internationale congressen, bood ook ditmaal weer tal van mogelijkheden voor de congresgangers om zich van geneugten van de meest uiteenlopende aard in dit voor velen nog onbekende land van grote schoonheid op de hoogte te stellen. Er was natuurlijk een verscheidenheid van excursies georganiseerd, naar botanische tuinen, parken, stranden, kerken, musea en wat niet al, om een maximale verstrooiing en genieting te garanderen.

De goede bedoelingen van de organisatoren werden helaas echter enigszins doorkruist doordat de onderwereld zich niet onbetuigd liet: een langzamerhand vertrouwd verschijnsel in wereldsteden en naar het zich laat aanzien vooral in Zuid-Amerika. Dat weerhield velen ervan, zich vrij in Rio te bewegen, want het risico van beroving, al dan niet gepaard gaand met vertoon van agressiviteit, was niet gering. Een natuurlijk gevolg van onvoldoende politietoezicht! Ook de dienstverlening bij tal van georganiseerde bus-tochten schoot tekort, omdat de autoriteiten hun beloften in dit opzicht niet waren nagekomen.

Bestuur

Het bestuur van de F.D.I. onderging enige wijzigingen. In de eerste plaats was de president, Prof. L. J. Baume, na twee jaar ambtsvervulling, aan de beurt van aftreden. Zijn plaats werd ingenomen door Dr. Thorsten Aggeryd (Zweden). Als president-elect werd aangewezen Dr. Jean Jardiné (Frankrijk), die al meer dan 20 jaar actief is in de Fédération: reeds in 1959 was hij gedelegeerde voor Frankrijk naar de jaarlijkse bijeenkomsten en sinds 1962 gedelegeerde voor de Europese zone van de F.D.I., dit alles naast zijn vele andere landelijke en internationale functies.

Verder werd Dr. A. O. Gómez (Argentinië) benoemd tot vice-voorzitter. Tot dusver was hij vertegenwoordiger van de Latijns-Amerikaanse zone in het bestuur.

Tevens werd in diverse belangrijke commissies een aantal nieuwe voorzitters benoemd:

Prof. J. Ainamo (Finland) werd voorzitter van de Commission on Oral Health Research and Epidemiology; Prof. G. S. Beagrie (Canada) van de Commission on Dental Education and Practice; Dr. J. W. Stanford (V.S.) van de Commission on Dental Products en Commander R. Cronström (Zweden) van de Commission on Defence Forces Dental Service.

'Goals for Oral Health by the Year 2000'

De twee eerstgenoemde van de commissievoorzitters: Prof. Ainamo en Prof. Beagrie, hadden,

samen met het hoofd van de Oral Health Unit, Dr. D. Barmes, de generaal-majoor van de Geneeskundige dienst, Dr. J. Greene en de secretaris-generaal van de F.D.I., Dr. J. E. Ahlberg, een document: 'Goals for Oral Health by the Year 2000' voorbereid en in een speciale commissie van de F.D.I. ter discussie gesteld. Na het aanbrengen van enige wijzigingen werd het door de Algemene vergadering aanvaard.

Hierbij wordt aangetekend dat de World Organization een bepaald niveau, nl. van 3 DMF blijvende elementen op de leeftijd van 12 jaar, heeft aangenomen als 'globale indicator' voor de gezondheidstoestand van het gebit, dit als onderdeel van een na te streven algemeen doel: het bereiken van 'Health for All' tegen het jaar 2000. Het voornaamste oogmerk van deze F.D.I.-verklaring was nu, voor andere mondaandoeningen resp. -toestanden met betrekking tot bepaalde leeftijdsgroepen eveneens zulke 'global indicators' te formuleren, om op die manier algemeen geldende richtlijnen voor de afzonderlijke landen te verschaffen bij het opstellen van plannen voor systemen betreffende de sociale gezondheidszorg van de mond.

Het document 'Goals for Oral Health by the Year 2000' zal in zijn geheel worden afgedrukt in het maartnummer 1982 van de Newsletter. Voorts zal het worden gepubliceerd in de International Dental Journal.

Internationale prijzen

De Algemene vergadering kende enkele internationale prijzen van de F.D.I. toe, en wel aan de volgende personen:

Dr. H. Hillenbrand (V.S.). Deze wordt de gelukkige bezitter van de International Millerprize. Dr. Hillenbrand, geboren in 1906, heeft zich gedurende bijna een halve eeuw onderscheiden door grote verdiensten voor de internationale tandheelkunde. Dit heeft hij in verschillende functies gedaan. Hier wordt slechts in herinnering gebracht dat hij van 1946-1965 secretaris van de American Dental Association was en van 1971-1973 president van de Fédération.

Prof. H. van Thiel (West-Duitsland) ontvangt de George Villain Prize, in het bijzonder voor zijn werk op het gebied van de prothetodontie. Deze prijs werd in 1938 ingesteld ter ere van de Fransman George Villain, een hooggewaardeerde president van de F.D.I. in de jaren dertig. Hij wordt, evenals trouwens de bovengenoemde Millerprijs, maar eens in de vijf jaar uitgereikt en wel aan degene die zich op het gebied van de prothetodontie of de orthodontie bijzondere verdiensten heeft verworven.

Dr. J. J. Hoyoz Gomez (Columbia) verwerft het Jessen Fellowship in Children's Dentistry. De desbetreffende toelage wordt verleend door het Jessen Fonds, ingesteld ter bevordering van de mondhygiëne op scholen, een streven waarvoor de indertijd zeer bekende Professor Ernst Jessen zich in Duitsland persoonlijk sterk heeft ingezet. Hij ontving zelf als eerste de prijs in 1931.

De officiële uitreiking van deze onderscheidingen zal geschieden tijdens het 70e Wereldjaarcongres in Wenen.

Supporting membership

Gedurende het congres in Rio de Janeiro werden 412 nieuwe leden ingeschreven. Het totale aantal bedroeg aan het slot van de bijeenkomst 11.970 tegen 11.944 in 1980.

Komende congressen

De in deze Newsletter vermelde agenda voor de komende wereldjaarcongressen is volkomen gelijklopend aan die welke staat afgedrukt in het vorige jaarverslag (dit tijdschrift pag. 444, nov. 1980). Alleen wordt nog medegedeeld dat het inschrijvingsgeld voor supporting members, die zich vóór 10 juli 1982 aanmelden 1.900 Oostenrijkse schillingen bedraagt; na 10 juli wordt het verhoogd tot 2.200 OS.

Buitenland

BELGIË

Verslag tweedaagse cursus 'Parodontopathieën' te Leuven

Gedurende een tweedaagse cursus aan de Universiteit Catholique de Louvain confronteerden twee buitenlandse scholen hun inzichten aangaande pathologie van het parodontium. Prof. Dr. J. Theilade en Prof. Dr. R. Attström (Royal Dental College, Aarhus, Denemarken) belichtten vooral het epidemiologische, microbiologische en therapeutische aspect. Prof. Dr. R. Frank en zijn medewerkers (Faculté de Chirurgie Dentaire, Straatsburg, Frankrijk) bespraken hoofdzakelijk de ultrastructurele, etiologische en therapeutische aspecten van de parodontopathieën.

Prof. J. Theilade (Aarhus) schetste hoe de epidemiologische studies eerst uit de laatste decennia dateren, met welke technische problemen zij tot stand zijn gekomen en wat uiteindelijk het resultaat van deze studies is geweest. De epidemiologische onderzoeken zijn belangrijk omdat zij een verband leggen tussen twee of meer parameters. Wat echter de oorzaak is en wat het gevolg, kan niet uit deze studies worden opgemaakt en moet blijken uit experimenteel onderzoek. Om de verschillende epidemiologische studies onderling te kunnen vergelijken zijn goede, gestandaardiseerde en reproduceerbare indices nodig. De klassieke parameters die worden gehanteerd, zijn de hoeveelheid plaque (plaque-index), de gingivale ontstekingsgraad (gingiva-index), de pocketdiepte, de hoeveelheid tandsteen, de boothoogte en het niveau van aanhechting.

Aan de hand van talrijke prachtige elektronenmicroscopische beelden belichtte Prof. R. Frank (Straatsburg) de histologie van het gezond-

de parodontium. De marginale gingiva heeft aan zijn orale zijde een gekeratiniseerd epitheel, terwijl de zijde van de sulcus niet gekeratiniseerd is en een externe en interne basale lamina bezit. De verbinding met het glazuur komt tot stand via een reeks hemidesmosomen die onmiddellijk op het glazuur of op een tussenliggende cuticula hechten. Het parodontale ligament bevat de parodontale vezels met daartussen bloedvaten, zenuwvezels, fibroblasten, plasmocyten, lymfocyten, neutrofielen en mastcellen. De fibroblasten zijn in staat tot de vorming en de fagocytose van de collageenvezels. Bovendien bezitten deze fibroblasten myofibroblastische eigenschappen die een zekere contractiliteit toelaten en naar alle waarschijnlijkheid een rol spelen bij de tanderuptie. De neutrofielen plasmocyten en lymfocyten zijn ook, zij het in geringe mate, aanwezig in het klinisch gezonde parodontium. Bij de inflammatie stijgt hun aantal sterk. Bij het optreden van inflammatie zouden de aanwezige mastcellen degranuleren, waardoor histamine, heparine, proteolytische en hydrolytische enzymen in de intercellulaire ruimten vrijkomen. Deze werken de weefseldestructie in de hand. Het wortelcement is acellulair in het coronaire tweede gedeelte van de wortel, terwijl het apicale derde deel bedekt is met cellulair cement. Het alveolaire bot bevat osteocyten met interostocyttaire kanalen. De aanwezige osteoclasten vertonen een typische borstelzooam. Zij destrueren het apatiet intracellulair, terwijl het collageen extracellulair wordt afgebroken.

Prof. P. Klewansky (Straatsburg) gaf een overzicht van de klinische aspecten en van de diagnosestelling van het parodontale afbraakproces. Vanaf 35 jaar wordt parodontitis de voornaamste oorzaak van tandverlies. Bijgevolg is de kennis van dit ziektebeeld voor alle patiënten in hoge mate van belang. In het eerste stadium treedt gingivitis op. Deze is gekenmerkt door kleurverandering, vormverandering en bloeding van de gingiva. Voor de patiënt is het optreden van bloedingen het belangrijkste alarmsignaal. De bacteriële tandplaque is de enige oorzaak van deze aandoening. Alle andere factoren (occlusale en algemene factoren) die het proces kunnen beïnvloeden zijn slechts cofactoren. Zonder de aanwezigheid van de micro-organismen van de tandplaque zijn deze cofactoren niet in staat om destructie te veroorzaken. Naargelang de graad van lokale irritatie (virulentie, occlusale factoren) en naargelang de weerstand van de gastheer gaat de gingivitis op min of meer korte termijn over in parodontitis. Dit gaat gepaard met aanhechtings- en botverlies. Plaque-retentie kan worden veroorzaakt door talrijke lokale factoren waarbij men natuurlijke situaties (gedrongen stand, diepe beet tot in het palatum, geïncludeerde elementen, mondademhaling, enz.) en iatrogene factoren (vorm van restauraties, orthodontische therapie, overhangende vullingen, gekipte elementen na extractie, slecht gereponeerde kaakfracturen, enz.) onderscheidt.

Prof. J. Theilade besprak vervolgens de vorming